

Становище

за дисертационния труд на Петър Величков Петров

на тема

***„Български библиофилски издания (1901–1947). Комуникационна синергия
между артефакт и рецепция“***

за придобиване на образователната и научна степен “доктор“

**по професионално направление 3.5 Обществени комуникации и
информационни науки (Журналистика – Книгознание)**

от проф. дфн. Иванка Василева Янкова –

член на научното жури

към Факултета по журналистика и масова комуникация

СУ „Св. Климент Охридски“

Характеристика на дисертационното изследване

Предложената ми за оценка дисертация е посветена на много интересен, важен и недостатъчно изследван книговедски проблем у нас: генеалогията на библиофилските издания в България и тяхната рецепция. Текстът на дисертационното изследване е в общ обем от 485 страници. Структуриран е в традиционните за този тип изследвания: увод, наречен „предговор“, четири глави, заключение, библиография и пет приложения с общ обем от 81 страници. В основния текст на дисертацията са включени 116 снимки, 20 фигури, 3 таблици и 5 бланки. Използваните източници наброяват 254 заглавия, от които 173 са на български и 81 – на чужди езици. Приложена е и автосправка за научните приноси, както и списък на публикациите, свързани с

темата на дисертационния труд, в които са апробирани отделни тези и резултати.

В дисертационното изследване ясно и чисто са заявени *изследователските хипотези* на автора, поставените от него *научни цели*, произтичащите от тях *изследователски задачи* и необходимите *методологически инструменти*, с които да се постигнат резултатите – цел на изследването. Всички те са защитени аргументирано и логически обвързано и последователно. Текстът се отличава с безспорна оригиналност и лично отношение. Постигнатите резултати и приноси в него са белязани от собствено изграден многопосочен анализ.

За *обект на изследването* са избрани библиофилските издания в България в периода 1901–1947 г. и *предметът на изследването* засяга „*именно тази слабо изследвана динамика на превръщането на частния артефакт в медиен факт, на личното „библиофилско издание” в медиатизирано послание и публична историческа интрига в контекста на съвременните културно-медиологични и публикационни изследвания*“. При така конструирания изследователски проблем са дефинирани и *задачите* да се съберат и опишат възможно най-пълно известните до момента номерирани библиофилски издания в избрания период; да се проучи историята и да се направи опис на запазените екземпляри от всяко издание; да се изследва проблемът за медийността в артефакта и да се анализира неговата комуникативна синергия; да се изследва явлението „сздаване на библиофилско издание“ като артефакт във всички исторически, психологически и съвременни аспекти на този феномен; съответно да се направят прогнози за медиатизация на някои известни библиофилски издания чрез дигитализация и визуализация.

Основната изследователска хипотеза твърди, че *„библиофилски са онези издания, на които по замисъл и изпълнение част от тиража е отпечатана на по-различен формат, на луксозна хартия (предпочитана е холандска с воден знак, веленова, японска, хромова и др.), всеки екземпляр обикновено се номерира (едно от предпочитаните числа е 13) лично от автора и носи подписа му“* и това са *„прецедентни феномени“* на издателското културно наследство“. Въз основа на това авторът очертава изследователските си въпроси – има ли противодействие на библиофилското издание спрямо „обикновените“ издания от общия тираж; адаптира ли то шаблона; как успява да придобие „масовост“ и на какво се опира популярността му в книгоиздателската система у нас през изследвания период. Петър Петров успешно намира отговорите на своята хипотеза на страниците на своето дисертационно изследване.

Приложената *методологична рамка* към изследването обхваща богат инструментариум – изследването е интердисциплинно, опирайки се на методологични подходи, характерни за печатните комуникации, културологията, библиотекознанието, библиографията и архивистиката, литературната социология и информационните технологии. Коректно са приложени общонаучните методи на документален и контент анализ, сравнителен анализ и синтез, терминологичен анализ, съпоставителен исторически анализ. Използвани са и методите на емпирични проучвания, сравнителен анализ на артефакти; методът на моделирането; дедуктивният подход, критичният анализ, библиографското издирване и т.н.

Дисертационният труд е обсъден и насрочен за публична защита от катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция“ при Факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Актуалност и значимост на изследването

Актуалността и значимостта на изследването се определят от приоритетите за съхраняване, опазване и популяризиране на културното наследство на света, Европа и страната и опазването на книгите като културен феномен и национална ценност, вкл. и онаследяването на традициите в областта на книгоиздаването, книгоразпространението и библиотечното осигуряване и обслужване – за нуждите на съвременните и бъдещите читатели, изследователи и граждани, при това – в условията на мрежово дигитално общество. В текста на Петър Петров се открива съвременната интерпретация на един, на пръв поглед, историографски книговедски, издателски и библиотековедски проблем от гледна точка на бъдещето на книгата като медия и памет за разбирането на историята и културата на нацията, за тенденциите в развитието на културата, писането, дизайна, издаването, комуникацията и посланията чрез книгите.

Теоретична обосновааност на дисертационното изследване

В първите две глави на дисертацията Петров изследва теоретичните основи на търсената от него комуникационна синергия между книгата като артефакт и като медия, установява обтекаемостта на понятията за библиофилията, библиоманията, теорията на четенето, медийното битие на книгата „по замисъл“ и „по съдба“, графичния дизайн и т.н. Разграничава приликите и отликите между дизайна на библиофилските и масовите издания и проследява връзките между автор, издател, читател и научни изследвания, основани на автографа и номерирането на екземплярите като междуличностна комуникация и принадлежност. Констатира трудностите и пречките пред изследвателя.

Емпирични резултати на дисертацията

В трета и четвърта глава изследването е насочено към отделните намерени генеалогични казуси, комуникационни проблеми и критерии за идентификация чрез дескриптивен и библиографско-публикационен анализ на издателската идентичност на библиофилските издания у нас и търсенето на интерперсонални комуникации в творчески елитни кръгове, издатели и читатели. Въз основа на всички намерени емпирични данни, оценки и изводи авторът предлага концептуално-модулен модел за синергия между артефакт и рецепция на фонда „Български библиофилски номерирани издания” от периода 1901-1947 г.“. В алгоритъма на модела са включени матрица на библиографски метаданни, протокол за събиране на емпирична библиографска информация и популяризиране във вид на паспорт – за виртуално функциониращ фонд и пълноценно отворено информационно търсене и интелектуален анализ от страна на потребителите – читатели, библиофили, изследователи, издатели, автори. По този начин Петър Петров вижда устойчивостта на този модел за създаване на „Национална банка „Библиофилски номерирани издания” и „Дигитална Национална библиофилска библиотека“.

Научни приноси на изследването

Приемам всички, заявени от докторанта, научни и приложни приноси на дисертацията, както и апробираните публикации по темата на изследването, но смятам, че приносите биха могли да бъдат конструирани по-концентрирано.

Оценка на автореферата

Авторефератът е с обем 46 страници и напълно и коректно отразява структурата, методологията и основните тези и обобщения в дисертацията, свързани с изследвания научен проблем.

Заключение

В заключение на становището ми заявявам, че научните качества на предложението за защита дисертационен труд, неговата интердисциплинност и оригиналност и приносните моменти на постигнатите резултати ми дават достатъчно основания да изразя положителната си оценка на дисертацията на Петър Величков Петров и да подкрепя с гласа си придобиването на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Книгознание).

6.11.2020 г.

проф. дфн Иванка Янкова